

DIN NOU LA ȘCOALĂ!

Bucurie de toamnă

după Mihail Sadoveanu

Un vântișor îmi amintește de locul în care am petrecut cândva ultimele zile ale vacanței și primele zile ale unui început de toamnă.

Se scutura cu înfiorare livada peste căsuța **liniștită** și **prisaca** bunicului. Aerul avea **limpezime** de izvor. Pe șesul larg, buchetele de sălcii își schimbaseră straiile verzi în altele de toamnă. Rațe și găște sălbatic treceau pe sus, vâslind în înălțimi.

—Acum putem lăsa puțin treaba, îmi zice bunicul. Să mergem la pescuit, până ce nu vin să te ia acasă.

Pe sub sălcii vechi, apa verde dormea.

Deodată, bunicul se opri minunându-se. O știucă mare înțepenise în iarbă.

—Ce a pățit, bunicule?

—A sărit în apă și nu s-a mai putut întoarce.

Mă gândeam cu părere de rău: de ce nu m-am nimerit eu la vremea aceea, s-o ajut să ajungă în apă, ca să-mi lase la mal un solzișor și să-mi spună vorbele din poveste?

Îndată mi-am amintit că voi începe școala. O bucurie caldă m-a cuprins. Dorul de școală, de domnul nostru, de colegi, de cărțile noi mi-a strecurat în toată ființa un sentiment de mare nerăbdare.

Cuvânt – cheie

amintire = imagine păstrată în memorie, care nu poate fi dată uitării;

Vocabular

Cuvinte

prisacă= loc unde sunt așezați stupii, unde se cresc albine; **stupină**;
șes = câmpie; loc întins și aproape neted;

Expresii

părere de rău = regret;
sălcii vechi = sălcii bătrâne;

straie = haine, îmbrăcăminte; știucă= pește răpitor de apă dulce.	
--	--

- **Exersează!**

- a) Citiți textul în gând, de cel puțin două ori.
- b) Citiți în lanț (fără întreruperi, fiecare câte un enunț).
- c) Citiți pe roluri.

- **Răspunde!**

1. Care este **titlul** acestui text? Motivați alegerea lui (De ce a fost ales acest titlu?).
2. Cui aparține această povestire?
3. Ce ne prezintă autorul în aceste rânduri?
4. Unde se afla copilul?
5. Cu ce se ocupa bunicul său?
6. La ce s-a gândit băiatul când a văzut peștele pe mal?
7. Ce și-a amintit copilul?
8. Cu ce sunteți de acord în întâmplarea prezentată?

- **Lucrează!**

- Selectează enunțurile în care apar cuvinte marcate. Tanscrie-le înlocuind cuvintele respective cu altele cu **sens asemănător**.
 - Selectează enunțurile în care apar cuvinte subliniate. Tanscrie-le înlocuind cuvintele respective cu altele cu **sens opus**.
 - Formează familia de cuvinte pornind de la cuvântul “**treabă**”.
 - Găsește însușiri care să se potrivească **personajelor**.

 - Formulează propoziții utilizând cuvintele și expresiile de la rubrica **„Vocabular”!**
 - Explică! Argumentează!
- ♣ „Dorul de școală, de domnul nostru, de colegi, de cărțile noi mi-a strecurat în toată ființa un sentiment de mare nerăbdare.”
 - ♣ „Aerul avea limpezime de izvor.”

- **Citește și reține!**

În această lectură autorul ne prezintă un plăcut și deosebit început de toamnă, cu semnele ei caracteristice: plecarea păsărilor călătoare, vremea caldă, îmbrăcarea naturii în straie de toamnă.

Ultimele zile ale vacanței sunt trăite intens și de bunic, dar și de nepot. Profitând de timpul frumos cei doi merg la pescuit.

Știuca înțepenită în iarbă îl face pe băiat să-și amintească de povești, iar apoi de școală. Îl cuprinde dorul de colegi, de învățător, de cărțile noi și devine nerăbdător să înceapă școala.

Prima zi de școală

de Cezar Petrescu

E cinsprezece septembrie. Clopoțelul a sunat **deschiderea** școlii și în **satul** Ponoare. Tânărul învățător Nicolae Apostol **intră** în clasă **emoționat**. Patruzeci de

suflete, **elevi** din toate clasele primare, îl **întâmpină** în liniște **desăvârșită**, **încremeniți** în băncile **vechi** de lemn.

— Bună dimineața, copii!

Nimeni nu scoate niciun sunet. “De ce nu răspund? Nu știu? Le e frică?” se întreabă învățătorul în gând. Apoi continuă:

— Să facem cunoștință! Mă numesc Nicolae Apostol. Acum vreau să vă cunosc și eu numele.

Se îndreaptă spre un băiat, mărunțel din banca întâi, cu privirea în pământ. Îi prinde bărbia și îi ridică ușor capul. Apoi îl privește în ochi cu blândețe:

— Ei, hai, băiatule, vezi? Nu te bat, nu te mănânc. Răspunde frumos: cum te cheamă?

— Culiță... zice băiatul cu glas sleit.

— Și mai cum?

— Culițăăă...

— Dar pe tatăl tău cum îl cheamă?

— Gheorghe, rostește Culiță, de parcă își dă sufletul.

— Cum îi mai zic oamenii ca să-l deosebească de ceilalți Gheorghe din sat?

— Colțun... Așa ne spune nouă.

— Bine! Acum te voi întreba și tu îmi răspunzi: Nicolae Gheorghe Colțun.

— Culiță repetă cu fidelitate, aproape **strigând**:

— Tu îmi răspunzi Nicolae Gheorghe Colțun.

Elevii izbucnesc în râs.

— Nu râdeți, zice învățătorul. E vina mea. Vopi începe cu cei mai mari. Și privește în ochi o fetiță.

— Pe tine cum te cheamă?

— Toader Chihăia din clasa a III – a primară, satul Ponoare!

— Foarte bine! Dar pe tine?... Dar pe tine?

Toți răspund corect.

— Dar pe tine? îl întreabă din nou pe Culiță.

— Nicolae Gheorghe Colțun din clasa întâi primară, comuna Ponoare!

— Bravo, Nicolae Gheorghe Colțun!

Învățătorul zâmbește. “Sunt neștiutori, dar isteți. Trebuie să-i scot la lumină!”

Cuvânt – cheie

școală = loc în care copiii primesc învățatură de la dascălii lor;

- **Proverb**

„Învățătura e cea mai mare avuție!”

Vocabular

Cuvinte fidelitate = <i>precizie, exactitate în prezentare</i> ; comună = <i>localitate</i> ; neștiutor = <i>ignorant</i> .	Expresii <u>glas sleit</u> = <i>glas slab în intensitate</i> ; <u>a-și da sufletul</u> = <i>epuizat, stors de putere</i> ; <u>a-i scoate la lumină</u> = <i>a-i învăța multe lucruri</i> .
---	--

- **Exersează!**

- d) Citiți textul în gând, de cel puțin două ori.
- e) Citiți în lanț (fără întreruperi, fiecare câte un enunț).
- f) Citiți pe roluri.

- **Răspunde!**

1. Care este **titlul** acestui text? Motivați alegerea lui (De ce a fost ales acest titlu?).
2. Cui aparține această povestire?
3. Ce ne prezintă autorul în aceste rânduri?
4. Cum sunt copiii într-un astfel de moment?
5. Ce calități ați remarcat la învățător?
6. Cu ce nu sunteți de acord în întâmplarea prezentată?

- **Lucrează!**

- Selectează enunțurile în care apar cuvinte marcate. Tanscrie-le înlocuind cuvintele respective cu altele cu **sens asemănător**.
- Selectează enunțurile în care apar cuvinte subliniate. Tanscrie-le înlocuind cuvintele respective cu altele cu **sens opus**.
- Formează familia de cuvinte pornind de la cuvântul “școală”.
- Găsește însușiri care să se potrivească **personajelor**.

- Formulează propoziții utilizând cuvintele și expresiile de la rubrica „**Vocabular**”!

- Explică! Argumentează!

♣ “Învățătorul zâmbește. Sunt neștiutori, dar isteți. Trebuie să-i scot la lumină!”

- **Citește și reține!**

În lectura cu titlul “Prima zi de școală”, autorul Cezar Petrescu, ne prezintă un aspect dintr-o școală din satul Ponoare.

Noul învățător intră în clasă emoționat la gândul întâlnirii cu elevii săi.

Pentru a sparge tăcerea învățătorul se prezintă elevilor, apoi le cere și lor să-și spună numele. Elevii cei mai mari știu să se prezinte, cei mici învață de la ei.

Învățătorul observă cu satisfacție că elevii sunt inteligenți.